

ІГРОВА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ

Афанасьєва Т.О.

Україна, м. Запоріжжя,

КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР

У зв'язку з постійним розвитком системи освіти нові соціальні запити в даній області роблять актуальним розгляд вимог до професійного розвитку педагогів.

На сьогодні спостерігається суперечність між вимогами до педагогів, які постійно змінюються і новими умовами життя суспільства. Постійно розвивається і змінюється соціальна середа, яка безумовно, впливає на систему освіти. Змінюються цільові установки в суспільстві, відповідно відбуваються зміни в освітньому середовищі.

У зв'язку з цим педагогам дуже важливо усвідомлювати свою роль у цьому процесі і прагнути формувати у себе професійно важливі якості, які будуть відповідати вимогам сучасності.

Важливою вимогою до професійного розвитку педагога є його професійний саморозвиток. Педагог повинен прагнути до постійного вдосконалення, як особистісних якостей, так і професійних. Зазвичай рушійною силою професійної самоосвіти виступає потреба в самовдосконаленні.

Аналіз наукової літератури (Е. Дніпрова, Н. Лукіна, Є. Нікітін, Ф. Паначін, Н.Ф. Радіонова, А. Стуканов, А. Тряпціна, та ін.) дозволяє зробити висновок, що формування професійних якостей стає можливим в системі підвищення кваліфікації, здатної оперативно реагувати на соціально-культурну та економічну ситуації в суспільстві, які постійно змінюються [2; 5].

Сучасна психолого-педагогічна наука і практика спрямовані на пошук ефективних форм підвищення кваліфікації. На думку С. Абрамової, Є. Нікітіна та інших вчених, система підвищення кваліфікації повинна будуватися з урахуванням діагностики освітніх потреб, рівня кваліфікації та індивідуальних ускладнень педагогів в діяльності.

Основним фактором розвитку суспільства є соціально-педагогічні процеси, що супроводжують зміни, які відбуваються в житті окремої людини і суспільства в цілому. У цьому контексті посилюється потреба застосування в освітньому процесі особистісно-орієнтованих технологій. Для того, щоб особистість була підготовлена до

самостійної зміни життя, вона повинна отримати відповідну освіту, що сприятиме її саморозвитку. Реалізація цього завдання послужить додатковим чинником розвитку педагогічної науки, умовою для досягнення результатів в освіті та ефективної підготовки особистості до самостійного життя.

З метою підготовки вчителів до організації навчально-пізнавального процесу в умовах багатоаспектної діяльності учня необхідно переглянути зміст і механізм підвищення рівня професійної компетентності педагога. Так як педагог повинен забезпечувати сучасний зміст освітнього процесу, працювати, використовуючи сучасні освітні технології, а значить, розвивати інноваційні компетенції випускників та створювати умови для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Впровадження безперервного підвищення кваліфікації вчителя пов'язано з наступними процесами: підвищення професійної компетентності вчителя; задоволення потреб вчителя в самоосвіті; розширення загального культурного рівня і кругозору вчителя; формування творчості та інтересів до новаторської діяльності; розвиток у вчителів науково-дослідницьких навичок; встановлення відповідності навчального процесу вимогам суспільства; гуманізація відносин в педагогічному колективі.

Освітній процес передбачає активну позицію особистості слухача в підвищенні своєї професійної кваліфікації. Забезпечення професійної спрямованості навчального процесу відбувається на трьох рівнях: соціально-педагогічному (відображення цілей підвищення кваліфікації певної категорії слухачів у навчальних планах і програмах); організаційно-дидактичному (варіювання змісту, використання різних форм і методів навчання слухачів, організація занять); особистісно-діяльнісної (активізація навчально-професійної діяльності слухачів і перетворюючої діяльності викладачів).

У сучасних умовах важливе значення набувають теоретичні та практичні підходи до процесу підвищення професійної компетентності та механізми їх впровадження. У числі основних джерел ефективності сучасної системи підвищення кваліфікації виокремлюють такі основні напрямки роботи: 1) активне залучення педагогів до розробки програм професійного розвитку; 2) побудова змісту підвищення кваліфікації з урахуванням виявлених конкретних труднощів у педагогічній роботі, різноманітних педагогічних проблем; 3) індивідуальна освітня траєкторія кожного педагога у підвищенні кваліфікації; 4) перенесення навчально-тренувальних аспектів процесу підвищення кваліфікації педагога в реальний контекст освітнього закладу і відпрацювання нових професійно-педагогічних умінь і навичок безпосередньо на практиці [1].

Вирішення цих завдань, на наш погляд можлива завдяки впровадженню в систему післядипломної освіти ігрових технологій, які спрямовані на розвиток мислєдїяльностї. Ігрова технологїя враховує особливостї сучасної семїотичної середи. Вона дає можливїсть зрозумїти те, що за їнших обставин зрозумїти неможливо. Вона ставить учасника в активну позицію. Педагог зобов'язаний бути зацікавленим, конкурентним, він повинен не боятися авторитетїв, він повинен збагнути, як можна змїнити дїяльнїсть, яку він вирїшив освоїти. Ігрова технологїя дає педагогу «їнструмент», демонструє механїзм для успїшної реалїзацїї професїйної дїяльностї, а саме демонструє технїки органїзацїї комунїкацїї ї розумїння в умовах складної розумової роботи, що вимагають колективних та командних форм. Як допомїжнї їнструменти, освоюються рїзнї психотехнїки (управлїння поведїнкою їндивїда), соцїотехнїки (управлїння малою групою), знакотехнїки (конструктивна робота думки).

На вїдмїну вїд педагогїки знання, де учасник освїтнього процесу отримує системи знань, умїння ї навички, в їгровїй педагогїцї перевага надається орієнтацїї ї технїцї.

Основними компонентами їгрової педагогїки є: 1) позицїя «методологїї», яка практикує мистецтво методологїчної рефлексїї, тобто роботи їзоляцїї, опису та демонстрацїї операцїї ї процедур чистого та практичного (керуючого дїєю) мислення; 2) мистецтва ї технїки схематизацїї як їнструменту вїзуалїзацїї методологїчної рефлексїї в схемах; 3) їгрового способу життя та їгрових форм органїзацїї мислєдїяльностї (поза яких неможлива схематизацїя); 4) проектування.

Метод проектїв визначається як один з особистїсно-орїєнтованих технологїй, спосїб органїзацїї самостїйної дїяльностї навчасмих, спрямований на вирїшення завдання навчального проекту (навчального проектування), що їнтегрує в собї проблемний пїдхїд, груповї методи, рефлексивнї, презентацїйнї, дослїдницькї, пошуковї та їншї методики [4].

Ця технологїя, на думку деяких авторїв (В. Гузєєв, М. Кларїн) мотивує особистїсть тому, що вона: особистїсно-орїєнтована; використовує безлїч дидактичних пїдходїв; пїдтримує педагогїчнї цїлї в когнїтивнїй (пїзнавальнїй), афективнїй (емоцїйно-вольовїй) ї психомоторнїй (руховїй) областях на всїх його рївнях; дозволяє вчитися на власному досвїдї ї досвїдї їнших [3].

При аналїзї загальноприйнятих результатїв проектної дїяльностї вїдсутнїй особистїсний компонент, що на наш погляд є невїд'ємною складовою частиною цїлїсного професїйного розвитку педагога. Так у результатї проектування ми пропонуємо ввести як обов'язковий структурний компонент проектування –

індивідуальний проект. Який у свою чергу передбачає рефлексію кожного педагога й в основі якого повинен лежати розвиток певних психологічних якостей (які педагог вважає необхідними). По завершенню індивідуального проекту, завдяки рефлексивному аналізу педагог повинен усвідомити значимість якостей у своїй подальшій професійній діяльності. Ключовим моментом процесу оцінки результатів індивідуального проекту є розвиток навичок, щодо аналізу власної діяльності, осмислення власного досвіду, виявлення причин успіху або невдачі, усвідомлення власних проблем і пошук внутрішніх ресурсів, що сприяють подоланню труднощів, тобто використання рефлексії.

Слід зазначити, що проекти також можуть мати різну складність. Тематика проектів може стосуватися якогось теоретичного питання навчальної програми й припускати поглиблення знань в даному напрямку, диференціацію процесу навчання. Однак найчастіше теми проектів відносяться до якоїсь сфери життя, яка є актуальною для практичного життя й потребує залучення знань педагогів не по одному предмету, а відразу з декількох областей, а також творчого мислення й дослідницьких навичок.

Однак будь-які спроби тематично обмежити проектну діяльність педагогів є підміною ідеї використання методу проектів в освітньому процесі. На наш погляд, академічну годину необхідно використовувати для організації роботи над визначенням тематичного поля, проблеми й мети проекту (проектів) педагогів, а також для презентації результатів проекту (проектів). Педагог повинен виконувати самостійно або брати участь у групових проектах хоча б один раз на рік.

Узагальнюючи вищезазначене сучасна система підвищення кваліфікації повинна бути орієнтована не тільки на запити суспільства і професійної спільноти, виробництва, але більшою мірою - на потреби особистості, зацікавленої в розвитку своїх здібностей, яка потребує самоствердження та соціальної захищеності, готової удосконалювати свій професійний рівень, бути компетентною в реалізації професійних функцій та організації власного життя. Тільки такий педагог буде здатний виконати головне замовлення суспільства - підготовка грамотної, конкурентоспроможної особистості.

Література:

1. Блинов Л.В. Аксиология профессионально-личностного самоопределения педагогов в контексте синергетического подхода / Л.В. Блинов // Пед. образование и наука. –2004. – № 3. – С. 13–19.
2. Боймуродова Г.Т. Система непрерывного повышения квалификации в условиях модернизированного образования Г.Т. Боймуродова// Молодой ученый. — 2012. — №11. — С. 397-398.

3. Гузеев В.В. Планирование результатов образования и образовательная технология / В.В. Гузеев– М. : Народное образование, 2000. – 240 с.
4. Зинченко А.П. Игровая педагогика / А.П. Зинченко– М. : Международная академия бизнеса и банковского дела, 2000. – 182 с.
5. Никитин Э.М. Модернизация системы повышения квалификации в целях обеспечения перспективных кадровых потребностей школы / Э.М. Никитин // Методист. – 2008. – № 6. – С. 2–7.